

UW BEHANDELING MET VEMURAFENIB (ZELBORAF®)

-

ENKELE BELANGRIJKE RAADGEVINGEN

KANKERCENTRUM

INHOUDSTAFEL

01	Inleiding	3
02	Hoe werkt Vemurafenib?	3
03	Hoe verloopt de behandeling?	3
04	Adviezen bij de inname van Vemurafenib	4
05	Bijwerkingen	5
06	Geneesmiddelen, dranken en plantaardige bereidingen die niet mogen gecombineerd worden met Vemurafenib	14

01 INLEIDING

In deze brochure geven we u enkele handige tips om bijwerkingen te vermijden of te behandelen en vermelden we wanneer u best de arts, de verpleegkundige (consulent) of de apotheker contacteert. Zij geven u graag meer uitleg, dus aarzel niet om hen te contacteren.

De **groene tekst** zijn tips die u kunnen helpen bij het omgaan met de klacht.

De **rode tekst** geeft u meer uitleg over wat u best niet doet bij een bepaalde klacht.

Hebt u nog vragen over een bepaalde klacht, noteer ze. In een volgende consultatie zullen we deze samen bespreken.

02 HOE WERKT VEMURAFENIB?

Vemurafenib wordt gegeven bij patiënten waarbij het melanoom een mutatie (wijziging) in het “BRAF-gen” heeft. Deze wijziging kan leiden tot de ontwikkeling van het melanoom. Men spreekt over BRAF-positief of BRAF-negatief. Dit is een geïdentificeerd eiwit in de cel die kan aanwezig of afwezig zijn. (Om dit te onderzoeken, onderzoeken ze een stukje weefsel dat bij u is weggenomen.)

Vemurafenib is een doelgerichte therapie, omdat ze zich specifiek richt op eiwitten die door dit veranderde gen gemaakt worden met het doel de ontwikkeling van het melanoom te vertragen of te stoppen.

Alvorens Zelboraf te gebruiken, moet bij patiënten door middel van een gevalideerde test bevestigd zijn dat hun melanoom dit gemuteerde BRAF-eiwit heeft.

03 HOE VERLOOPT DE BEHANDELING?

De duur van de behandeling wordt vastgelegd in samenspraak met uw arts. De behandeling duurt zolang uw arts ze doeltreffend vindt en de bijwerkingen dragelijk zijn.

04 ADVIEZEN BIJ DE INNAME VAN VEMURAFENIB

Hoe moet ik het geneesmiddel innemen?

- De aanbevolen hoeveelheid is tweemaal daags 960 mg (4 tabletten van 240 mg).
 - 's morgens 4 tabletten van 240 mg
 - 's avonds 4 tabletten van 240 mg
- Telkens op ongeveer hetzelfde tijdstip met **ongeveer 12uur** tussen de twee innamen
- Neem niet meer of minder dan de voorgeschreven hoeveelheid medicatie.
- Steeds met of steeds zonder voedsel. Inname op een lege maag vermijden.
- U mag de tablet niet pletten of breken, ook niet op de tablet kauwen.

Wat moet ik doen als ik een inname vergeten ben?

Als u een dosis bent vergeten en het is **nog minstens 4 uur tot uw volgende inname**, dan kan u de vergeten tabletten innemen zodra u zich dit herinnert.

Is het **minder dan 4uur voor uw volgende inname**, **sla dan de vergeten tabletten over**. Neem de volgende dosis dan in volgens het schema. Neem **GEEN DUBBELE DOSIS** om de vergeten tabletten in te halen.

Wat moet ik doen als ik te veel tabletten heb ingenomen?

Als u per vergissing teveel Vemurafenib hebt ingenomen, neem dan steeds contact op met uw huisarts of uw behandelende arts van het ziekenhuis.

Wat moet ik doen bij braken?

Als u moet braken na het innemen van een tablet Vemurafenib, neem dan **GEEN NIEUWE DOSIS** in. Enkel als u in het braaksel een volledige tablet ziet, mag u een nieuwe dosis innemen.

Hoe de medicatie bewaren?

- Houd de doos en de tabletten buiten het bereik van kinderen.
- Laat de tabletten in hun verpakking tot u ze inneemt. Dit om ze te beschermen tegen het licht en vochtigheid.
- Bewaar Vemurafenib op kamertemperatuur.
- Gebruik Vemurafenib niet meer na de uiterste houdbaarheidsdatum. Deze datum staat op het doosje bij "EXP".

- Gooi resterende tabletten nooit in de vuilnisbak maar geef ze af aan uw behandelend arts in het ziekenhuis. Bijwerkingen

Belang van een juiste inname van uw medicatie

Het is belangrijk om Vemurafenib dagelijks in te nemen. Zo werkt het geneesmiddel voortdurend tegen de kankercellen met een optimale doeltreffendheid en slaagkans tot gevolg.

Als u Vemurafenib slechts af en toe zou innemen, krijgen de kwaadaardige cellen meer kans om opnieuw te groeien.

U zal wel eens een moment hebben waarop u denkt te willen stoppen met de behandeling, zeker wanneer de bijwerkingen de kop opsteken. Maar het is net heel erg belangrijk dat u volhoudt en de behandeling voortzet.

Aarzel niet om contact op te nemen met uw arts, de oncologisch verpleegkundige of de ziekenhuisapotheker als u bijwerkingen ervaart.

05 BIJWERKINGEN

Het is mogelijk dat er tijdens de behandeling bijwerkingen optreden. De intensiteit van deze bijwerkingen verschilt van persoon tot persoon.

Het is steeds belangrijk om uw arts, de verpleegkundige of de apotheker op de hoogte te brengen als u bepaalde bijwerkingen ervaart. Ze zullen u adviezen geven om de klachten te verminderen of te behandelen.

Wees niet ongerust als u weinig bijwerkingen ervaart. Dit betekent zeker niet dat de therapie onvoldoende of niet werkt.

Volgende bijwerking kan u ervaren

■ Overgevoeligheid van de huid voor zonlicht	6
■ Verandering ter hoogte van de huid	7
■ Diarree of obstipatie	8
■ Mild haarverlies	9
■ Vermoeidheid	9
■ Pijn of stramheid in de gewrichten / hoofdpijn	11
■ Milde maag-darm last / misselijkheid	11
■ Invloed op seksualiteit, vruchtbaarheid en menstruatie	13

In de **informatiegids** vindt u een **dagboek** waarin u uw klachten kan noteren. Het dagboek kan u helpen om uw klachten in kaart te brengen als we ze samen bespreken. Breng dus zeker uw gids mee naar de consultaties.

De verpleegkundig consulent zal u tijdens uw behandeling op vaste tijdstippen telefonisch contacteren om te horen hoe u de behandeling ervaart. Zo kunnen we steeds tijdig zoeken naar een goede oplossing bij uw klachten.

Overgevoeligheid van de huid voor zonlicht

Door deze behandeling kunt u gevoeliger worden voor zonlicht, met het risico op ernstige verbranding na zeer korte blootstelling aan de zon.

Vermijd daarom direct en indirect zonlicht op uw huid tijdens de behandeling.

Van dit geneesmiddel is geweten dat het vooral gepaard gaat met een **verhoogde gevoeligheid voor UVA stralen**. In tegenstelling tot UVB stralen, gaan UVA stralen wel door glas. Dit betekent dat **u zich ook kunt verbranden achter glas**.

Het is dus belangrijk u te beschermen tijdens het autorijden of wanneer u zich achter een ruit aan volle zon blootstelt.

Zonbescherming is noodzakelijk gedurende de ganse behandeling in alle weersomstandigheden en op elk moment van de dag.

Neem daarom volgende maatregelen in acht:

- Stel u nooit langdurig bloot aan de zon, zeker niet tussen 10u en 15u.
- Bescherm uw huid met beschermende kledij, een hoofddeksel en een zonnebril
- Gebruik een zonnecrème en een lippenbalsem van het type Total block (Sun Protection Factor 50+) voor de lichaamsdelen die niet beschermd zijn door kledij. Breng de zonnecrème regelmatig opnieuw aan (elke 2uur).

!

- Vermijd direct en indirect zonlicht
- U kan verbranden achter glas
- Draag beschermende kledij
- Gebruik regelmatig zonnecrème Factor 50+ en een lippenbalsem

Verandering ter hoogte van de huid

De behandeling met Vemurafenib kan bijwerkingen hebben ter hoogte van de huid. Die veranderingen zijn:

- een droge en/of schilferende huid
- een ruwe en/of korrelige huid = Keratosis pilaris
- verdikking van de huid door eeltvorming met soms ontstaan van huidkloven en blaren
- wondjes in de mond
- huiduitslag
- soms jeuk
- nieuwe huidletsels (tijdens de behandeling, tot 6 maand na de behandeling)

TIPS

- **Toon nieuwe huidletsels aan de arts bij uw volgende afspraak.**
- **Probeer eelt op voetzolen of handpalmen vet te houden met een vette crème of zalf.**
- **Verweek het eelt en vijl voorzichtig weg (eventueel door een pedicure).**
- **Probeer bij pijnlijke eeltvorming op de voeten zo weinig mogelijk (knellende) schoenen te dragen en leg uw voeten omhoog Draag liefst luchtige schoenen met een stevige zool.**
- **Ijscompressen kunnen de pijn verlichten bij pijnlijke eeltvorming.**
- **Gebruik regelmatig een verzachtende en vochtinbrengende crème, vooral op droge zones.**
- **Gebruik een neutrale vochtinbrengende crème, geen geparfumeerde crèmes.**

- Gebruik bij het douchen best een neutrale en ongeparfumeerde douchegel.
- Wanneer u last heeft van een korrelige huid, kan het helpen om een bad te nemen waar zoutkristallen aan toegevoegd zijn. U kan in bad gebruik maken van een scrub- handschoen om zo de dode huidcellen te verwijderen (bij keratosis pilaris).
- Draag best loszittende, katoenen kledij. Zorg voor een goede verluchting van de huid.
- Als u last hebt van jeuk, vraag dan een jeukstillend geneesmiddel aan uw arts of apotheker.

LET OP

- Vermijd te warme of te veelvuldige douches.
- Sommige huidletsels worden best verwijderd door een dermatoloog. Wanneer u zo'n letsel heeft die door de dermatoloog moet verwijderd worden, is het aangeraden 1x/maand langs te gaan bij de dermatoloog, zolang u de medicatie inneemt.
- Wanneer u gestopt bent met de medicatie om eender welke reden is het aan te raden 6 maand na het stopzetten, nog eens langs te gaan bij de dermatoloog om uw huid te laten inspecteren op eventuele letsels.
- Vermijd producten op basis van alcohol en geparfumeerde producten.

Wanneer moet ik contact opnemen met het ziekenhuis?

!

- Als de huiduitslag en/of de jeuk hinderlijk wordt.
- Als er grotere huidletsels optreden
- Indien u reeds door een dermatoloog gevolgd wordt, breng hem/haar dan op de hoogte dat u deze behandeling krijgt.

Diarree of obstipatie

De mate waarin dit voorkomt verschilt van persoon tot persoon. De arts kan medicatie voorschrijven bij diarree of obstipatie.

Het is zinvol om deze bijwerking te melden als:

- diarree langer dan 24u aanhoudt
- wanneer er bloed bij uw ontlasting zit
- diarree in combinatie met braken optreedt
- u meer dan 3 dagen geen ontlasting heeft gehad
- u donkere urine heeft of minder frequent plast als normaal.

!

Wanneer moet ik contact opnemen met het ziekenhuis?

- Als de diarree langer aanhoudt dan 24u.
- Als er bloed bij uw ontlasting zit.
- Als er een combinatie is met diarree en braken.

Mild haarverlies

Bij deze behandeling is het haarverlies beperkt. Meestal treedt er slechts gedeeltelijk haarverlies op. Als er toch verdunning van het haar optreedt, is dit meestal 2 à 3 weken na de start van uw behandeling.

Het kan zijn dat u de wenkbrauwen, wimpers, oksel- en schaamhaar gedeeltelijk verliest. Deze bijwerking is tijdelijk.

Vermoeidheid

Dit is een zeer vaak voorkomende bijwerking. Vermoeidheid wordt gekenmerkt door:

- u algemeen zwak voelen
- zware ledematen
- verminderde aandacht en concentratie
- niet goed slapen, een toegenomen slaapbehoefte
- geïrriteerd zijn
- belemmering bij het uitvoeren van de dagelijkse activiteiten
- zware vermoeidheid na een inspanning
- u niet goed voelen in uw vel

Deze vermoeidheid kan een sterke impact hebben op uw dagelijkse activiteiten. Met deze tips kan u toch de mogelijke ongemakken beperken.

Mag ik sporten?

Sporten is ideaal voor de gezondheid. Dus ook tijdens uw behandeling is bewegen belangrijk. Enkel indien u zich echt ziek of uitgeput voelt, mag u zich niet forceren.

Maar probeer te bewegen en dit hoeft niet altijd intensief te zijn. Wandelen of fietsen bijvoorbeeld. De (klein)kinderen afhalen van school, boodschappen te voet doen, de auto wat verder parkeren en het laatste eindje wandelen, de trap nemen in plaats van de lift, ... Dit kan allemaal helpen om uw uithouding en kracht op peil te houden.

TIPS

- **Probeer uw normaal levenspatroon zoveel mogelijk te behouden.**
- **Plan uw activiteiten en voer ze op uw eigen tempo uit. Geef voorrang aan de activiteiten die werkelijk nodig zijn die dag en die u graag doet.**
- **Kies ervoor om te doen wat u moet en wil doen en pas zo nodig uw activiteiten aan.**
- **Las indien nodig korte rustpauzes in.**
- **Slaap overdag niet te lang, rust regelmatig een half uurtje.**
- **Vraag hulp aan anderen wanneer nodig.**
- **Zorg voor een evenwichtige voeding en drink voldoende.**
- **Maak korte wandelingen en doe lichte activiteiten, dit kan deugd doen.**
- **Maak voldoende tijd vrij voor ontspanning.**
- **Zorg voor een goede nachtrust.**
- **Als u de slaap niet kan vatten, blijf dan niet in bed liggen. Sta op en ga iets drinken of doe kort iets ontspannend.**
- **Als u moeilijk blijft slapen, bespreek dit dan zeker met de arts en de verpleegkundige. Zij zullen u verder kunnen helpen.**

LET OP

- **Als u zich ongewoon vermoeid voelt, wees dan voorzichtig wanneer u met de auto rijdt of machines bedient.**
- **Vermijd onnodige activiteiten, stress of spanningssituaties.**
- **Vermijd overmatig alcoholgebruik.**
- **Vermijd slapen overdag (zodat u voldoende moe bent voor het slapengaan).**
- **Vermijd stimulerende middelen (zoals cafeïnerijke dranken) voor het slapengaan.**

Wanneer moet ik contact opnemen met het ziekenhuis?

-
- In bepaalde gevallen van ernstige vermoeidheid, zoals bv. in geval van kortademigheid bij een lichte inspanning.
-

In het UZ Gent worden er een vijftal keer per jaar vermoeidheidsessies georganiseerd voor patiënten en hun familie. Individueel kan u ook terecht bij de verpleegkundig consulent en de psychologen om u hierin verder te begeleiden.

U kan Mindfulness volgen. Ook deze vorm van therapie heeft reeds zijn nut aangetoond bij de aanpak van deze bijwerking.

Voor meer informatie hierover kan u terecht bij de Ingrid Jacobs, psychologe (ingrid.jacobs@uzgent.be of 09/332.54.08) of bij Anneleen Raes, psychologe (anneleen.raes@uzgent.be of 09/332.03.85).

Pijn of stramheid in de gewrichten / hoofdpijn

U kunt verschillende soorten pijn ervaren tijdens uw behandeling zoals hoofdpijn, een tintelend gevoel in de handen en voeten, soms een branderig gevoel, rugpijn.

Hulpmiddelen kunnen zijn:

- Hot-packs
- Warme douches
- Anti inflammatoire crèmes
- Paracetamol max. 4 gr per dag (1gr om de 6u of 500 mg om de 3u)mooi verdeeld over 24u.

Stramheid of pijn in de gewrichten is een vervelende bijwerking die een invloed kan hebben op uw fysieke activiteiten. Luister naar uw lichaam maar blijf bewegen. Minder beweging zal uw pijn niet altijd verlichten.

Wanneer de hulpmiddelen niet toereikend zijn, kan u beter contact opnemen met de behandelend arts of oncologisch verpleegkundige. Er kan eventueel een behandeling gestart worden om uw klachten te verminderen.

Milde maag-darm last / misselijkheid

Misselijkheid is een vaak voorkomende bijwerking. De intensiteit verschilt van persoon tot persoon. Deze misselijkheid kan leiden tot braakneigingen en braken.

Bij de meeste patiënten gaat het om een zwakke tot matige vorm van deze bijwerking. U kan last hebben van:

- minder eetlust
- een zwaar gevoel in de maag
- een opgeblazen gevoel
- een pijnlijke maag
- braakneigingen
- smaakverandering

De misselijkheid treedt meestal kort op en vooral in de beginfase van de behandeling. Volg onderstaande voedingsregels als u last hebt van deze bijwerking.

TIPS

- Eet kleine hoeveelheden, gespreid over de dag. Vermijd zware maaltijden.
- Eet voedsel dat u lekker vindt.
- Eet droog voedsel zoals granen en toast.
- Drink regelmatig water, maar drink kleine hoeveelheden zodat u geen opgeblazen gevoel hebt.
- Zorg ervoor dat u frisse lucht hebt.
- Spoel na het braken uw mond met koud water en wacht 1 tot 2 uur alvorens te eten.
- Als u misselijk bent, geef dan de voorkeur aan koude of lauwe voedingsmiddelen. Deze geven minder geur af dan warm voedsel.
- Vraag uw (huis)arts een geneesmiddel tegen misselijkheid of braken.
- Neem het anti-braakgeneesmiddel in 30 minuten vóór de maaltijd of zoals voorgeschreven door uw arts.

LET OP

- Vermijd sterke kruiden, te zoet, gebraden of vet voedsel (bv. gefrituurd voedsel).
- Vermijd drinken tijdens de maaltijd, dit neemt uw eetlust weg.
- Vermijd onmiddellijk te gaan liggen na de maaltijd, een halfzittende houding is beter.
- Als u misselijk bent, vermijd dan sterke geuren. Deze kunnen de misselijkheid verergeren.

- **Vermijd alcoholische dranken.**
- **Minderen of stoppen met roken is aangeraden.**

Wanneer moet ik contact opnemen met het ziekenhuis?

Als de misselijkheid of het braken leidt tot:

!

- onvoldoende voedselopname met gewichtsverlies
- uitdroging (dit uit zich in dorst, droge huid, droge lippen, weinig plassen)
- een pijnlijke maag
- een gezwollen maag
- zeer frequent braken (meer dan 3x per dag).

Invloed op seksualiteit, vruchtbaarheid en menstruatie

De invloed van een behandeling op de seksualiteit is voor iedere patiënt verschillend. Zowel de lichamelijke als emotionele gevolgen van uw ziekte en uw behandeling kunnen gevolgen hebben voor uw seksuele behoefte en uw seksleven. Het is goed mogelijk dat u door andere zorgen uw seksleven nu minder belangrijk vindt. Misschien moeten u en uw partner nog wennen aan de nieuwe situatie.

Het kan ook zijn dat u door de therapie een aantal lichamelijke klachten ondervindt zoals vermoeidheid en misselijkheid. Vrouwen kunnen last krijgen van vaginale droogte, de menstruatie kan voor langere of kortere periode stoppen. Ook daardoor kan de zin om te vrijen sterk verminderd zijn. Tijdens uw behandeling hebt u misschien meer behoefte aan begrip, warmte en intimiteit, maar dit is niet altijd gemakkelijk realiseerbaar.

Het bespreekbaar maken van seksuele problemen is belangrijk. Door erover te praten met uw partner leert u elkaar beter te begrijpen. Ook met uw zorgverleners kunt u problemen rond seksualiteit bespreken.

Tijdens uw behandeling is het belangrijk om voorbehoedsmiddelen te gebruiken. Een mogelijke zwangerschap moet nu immers voorkomen worden, omdat de therapie schadelijk kan zijn voor de baby.

!

Is een zwangerschap niet mogelijk, dan nog is het raadzaam om een voorbehoedsmiddel te gebruiken. Restanten van het geneesmiddel kunnen ook in sperma of vaginaal vocht zitten. Daarom is het veiliger om met een condoom te vrijen. Bespreek het zeker met uw arts als u nog een kinderwens heeft.

Andere minder frequente bijwerkingen

Er zijn nog bijwerkingen die kunnen optreden door de behandeling maar deze komen in mindere mate voor. Mocht u klachten ondervinden die niet in de brochure staan kan u altijd contact opnemen met de behandelend arts of de oncologie verpleegkundige.

06 GENEESMIDDELEN, DRANKEN EN PLANTAARDIGE BEREIDINGEN DIE NIET MOGEN GECOMBINEERD WORDEN MET VEMURAFENIB

Als u een geneesmiddel inneemt dat voorkomt in deze lijst, geef dit dan steeds door aan uw arts, huisarts of de ziekenhuisapotheker!

Het is belangrijk dat u steeds alle medicatie, alle voedingssupplementen of andere homeopathische middelen doorgeeft aan uw arts of apotheker.

Geneesmiddelen

Geneesmiddelen waarvan bekend is dat ze invloed hebben op de manier waarop uw hart klopt:

- Geneesmiddelen tegen hartritme problemen: bijv. kinidine, amiodaron
- Geneesmiddelen tegen depressie: bijv. amitriptyline, imipramine
- Antibiotica: bijv. azitromycine, Heliclar® (clarithromycine)
- Geneesmiddelen tegen misselijkheid en braken: bijv. ondansetron, domperidon

Geneesmiddelen:

- Immunosuppressiva: Neoral Sandimmun® (ciclosporine), Prograft®, Advagraf® (tacrolimus)...
- Antitumormiddelen: Tysabri® (natalizumab), Glivec® (imatinib), Nolvadex® (tamoxifen)...
- Andere: Dafalgan® (paracetamol)

Dranken & kruiden

- **Pompelmoes** (in alle vormen: vers fruit, fruitsap)
- **Sint-Janskruid**

Vragen? Noteer ze hier.

- -----
- -----
- -----
- -----
- -----
- -----
- -----

Deze brochure werd enkel ontwikkeld voor gebruik binnen het UZ Gent. Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van het Kankercentrum UZ Gent. Het UZ Gent kan op geen enkele wijze verantwoordelijk worden gesteld bij gebruik van deze brochure/dit protocol buit het UZ Gent.